

Fotografie „de familie” a trupei Blue Ridge Theater Festival din S.U.A.

scenele din Marea Britanie a fost benefică pentru ambele părți. Am avut ce învăța unii de la alții. Sunt peste trei sute de companii care au prezentat spectacole în Marea Britanie. Spectacolele lui Purcărete, Dan Puric, ale trupei "Danovski" reprezintă momente fertile și înnoitoare în acest dialog. Totodată, dialogurile din cadrul acestor festivaluri reprezintă și o alternativă la structurile artistice osificate din zona

de influență a fostului bloc sovietic, fapt care înlesnește afirmarea unor noi generații de manageri, producători etc.

Bev Appleton, director al trupei "Blue Ridge Theater Festival" din S.U.A. și profesor la Commonwealth Virginia University: Raportul strâns dintre teatru, muzică și dans contemporan mi se pare simptomatic pentru arta spectacolului din zilele noastre. De aceea, chiar și într-un festival de

teatru ori de muzică contemporană noi invităm și formații de dans modern, astfel încât, atât ca expresie, cât și din punct de vedere emoțional, legăturile dintre aceste forme artistice să ni se dezvăluie în multipla lor complexitate. Este o tendință pe care nu putem s-o eludăm, o alternativă la formele anchilozate și monotone de festival. Faptul s-a verificat și la Sibiu, unde noi am prezentat un musical. În plus, am remarcat oportunitatea conlucrării unor școli și academii de teatru din România și S.U.A., în perspectiva realizării unor coproducții cu viitorii noștri actori, de la facultățile din Sibiu și Virginia.

Așadar, prin actul artistic, dar și prin comentariile unor prestigioși participanți la reuniunea de la Sibiu, putem situa festivalul în zona unei "alternative" clare. Iar dacă vorbim despre rezultate, mai în glumă, mai în serios, trebuie spus că însuși teatrul și-a aflat aici o neașteptată "alternativă" printr-un fapt petrecut pe scena vieții: căsătoria unui tânăr cuplu de la "Blue Ridge Theater Festival", oficiată la Catedrala mitropolitană din Sibiu, în prezența omului de teatru american Bev Appleton. A fost o prelungire providențială a teatrului în viață, când luminile rampei s-au contopit cu lumina divină.

Ion Parhon

Alternativ = sărac?

Cea de-a VI-a ediție a Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu a fost așezată sub semnul *alternativelor*. Un cuvânt la modă, dacă mă gândesc bine, mai ales în limbajul teatral actual (unde - ca să vezi! - a dobândit și formă de plural). Atât de des folosit, în vremea din urmă, și cu atâtea înțelesuri!

De ce spun asta? Pentru că se poate constata destul de ușor, cel puțin în România acestui moment, că teatrul alternativ a apărut nu atât din dorința unor căutări de natură avangardistă, cât mai ales din nevoia de supraviețuire. În lipsa unor legi clare care să stimuleze noile generații și să le dea libertate de mișcare (mă refer la o lege a sponsorizării viabile, la apariția unor agenții de impresariat, a audițiilor corecte pentru obținerea rolurilor), acestea se văd silite să renunțe la profesie sau să-și găsească propria for-

mulă de existență. Așa se face că mulți dintre regizorii tineri își încheagă mici fundații, adună în preajma lor câțiva juni actori (dornici de a juca roluri mai importante ori mai puțin conformiste decât li se oferă în teatrele ai căror angajați sunt) și realizează împreună producții cu mijloace materiale minime, cu decoruri sumare, care au avantajul că pot fi prezentate oriunde (în baruri, în pivnițe, pe străzi, dar și pe o scenă propriu-zisă, la o adică). Activitatea unor asemenea companii este sporadică, dar pare, totuși, a scoate teatrul românesc dintr-o ciudată încremenire (nu neapărat prin inventarea unor noi mijloace de expresie, printr-o "reteatralizare", ci mai mult prin simpla lor ființare).

Gândul constituirii unei manifestări teatrale de amploare (și cu o bogată participare internațională) în jurul ideii de teatru alternativ îl socotesc bine-

Proiectul internațional Argonauții

foto: Macel Baciu

nit (deoarece festivalul sibian are în componența sa și o Bursă Internațională de Spectacole, care ar putea promova astfel de încercări). Curios este doar faptul că întregul festival pare să fi avut (cu voia sau fără de voia organizatorilor) ca ax principal noțiunea de sărăcie ca singură accepțiune a termenului *alternativ(e)*.

Dar să o luăm metodic.

Dacă am fi avut parte și de creațiile scenice de anvergură ale unor prestigioase instituții de stat, care-și anunțaseră inițial participarea (Teatrul "Bulandra" cu *Hamlet* și cu *Turandot*, Teatrul de Comedie cu *Iluzia comică*, Teatrul Național din București cu *Barrymore*), s-ar fi putut spune că organizatorii ne-au așezat cu grijă atât în fața modelului (teatrele de repertoriu, care, cu sacrificii, reușesc încă să dea montărilor lor fastul necesar: distribuții consistente, decoruri ample, costume scumpe - ce mai încolo-încoace, un teatru care presupune serioase cheltuieli), cât și în fața *alternativei* (un teatru făcut, după cum spunem, cu mijloace materiale minime de către mici companii particulare), urmând ca, la final, să nu ne rămână decât să alegem ori, eventual, să le acceptăm coexistența. Producțiile "mari" nemaipărănd, însă, din cine știe ce motive, n-am mai putut beneficia decât de prezența celor "mici", aparținând cadrului alternativ.

În fond, spectacolele (multe și de toate felurile: teatrele, muzicale, de dans) pe care le-am văzut se pot împărți limpede în două categorii: 1) sărace sub aspect material, însă bogate în idei, făcute cu talent și profesionalism, după toate regulile artei: *Cum se face...* de Roberto Mazzucco, regia: Theo Hergehelegiu (Teatrul Act), *Living Like Victor* (Hoipollo Theatre - Anglia), *Costumele!*..., scenariu și regia: Dan Puric (Teatrul "Nottara"), *Toujours l'amour*, scenariu și regia: Dan Puric (T.N.B.), *Idiotul*, după F.M. Dostoievski, regia: Andrii Zholdak (coproducție Charity Producers' Foundation - Ucraina și Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu), *Mozartissimo - Suite și pasiuni*, scenariu și coregrafia: Gigi Căciuleanu (Teatrul de Balet "Oleg Danovski" din Constanța), *Flamenco Danza-Española*, coregrafia: Belén Cabañes (Compania Andreas. Maria Germek - Germania), un concert cu Marius Mihalache, și 2) sărace atât sub aspect material, cât și sub cel al ideilor, încropite, banale: *Le constructeur*, *Menus Bruits*, *Improvisation* (Tricot et Cie. - Franța), *Les gros chagrins* de Georges Courteline, Benoît Vitse, regia: Benoît Vitse (Teatrul "Samuel Rosenstock" - Franța), *Copilul divin*, scenariu și regia: Chris Simion (Compania de Teatru "D'AIA"), *Aria spinta* de Lenka Flory, Simone San-

droni, regia: Lenka Flory (Déjà Donné - Cehia) etc.

Prin ce s-a deosebit, atât de flagrant, de pildă, *Cum se face...* de *Copilul divin*? Prin faptul că cel dintâi avea o viziune regizorală coerentă, fiind susținut actoricește de către niște tineri talentați și entuziaști, plini de vervă și umor, în vreme ce al doilea nu părea animat de nici un gând, efortul actorilor de a interpreta o partitură al cărei rost nu îl înțelegeau era vizibil, devenind obositor pentru toți. Prin faptul că cel dintâi era plin de viață, în vreme ce al doilea abia de mai "răsufle".

Prin ce se deosebea *Idiotul* de *Marile necazuri*? Fie și numai prin felul în care primul transmitea o uluitoare emoție, chiar și prin tăcerile îndelungi ale actorilor, pe când celălalt nu transmitea nimic, nicipând, nicipui, rezumându-se la o stupidă smiorcăială din cauza căreia pierdea până și înțelesul vorbelor. De altfel, *Idiotul* mi se pare a fi exemplul cel mai potrivit pentru justificarea ființării, în înaltul înțeles al cuvântului, al teatrului sărac. Cu câteva scânduri (folosite în fel și chip, ca într-un joc de lego), cu o masă lungă din lemn negeluit, cu două-trei scaune și un candelabru, sprijinindu-se, însă, pe potențialul enorm al interpreților, regizorul a construit un spectacol care degaja un flux energetic nebănuit. Textul conferea ritm reprezentației, cuvintele se topeau într-un soi de delir mistic. Din tot romanul lui Dostoievski rămăsese numai un amestec de lumi, un melanj de patimă și candoare, de dragoste și nefericire.

Părăsind sfera spectacolelor și ajungând la celelalte categorii (Bursă..., spectacole-lectură) nu putem spune că am depășit neapărat faza alternativ = sărac. Cel mult, că am ajuns într-o zonă sărăcăcioasă de-a binelea. Faimoasa Bursă Internațională de Spectacole s-a redus la câteva panouri garnisite cu afișe și fotografii, la niște monitoare pe care se puteau vedea mici fragmente din spectacole și la câteva pliante. De astă dată, însă,

prezente au fost tocmai teatrele de repertoriu și, pare-mi-se, doar Teatrul Act dintre cele particulare. Lansarea revistei "Okean", în spațiul destinat Bursei, a animat oarecum atmosfera, adunând mai multă lume; după acest eveniment locul a rămas pustiu. Doar monitoarele transmiteau, fără rost, imagini.

Cât despre spectacolele-lectură... Inițiativa mi se pare binevenită în ideea de a propune spre cunoaștere și dezbatere piese foarte noi. O mai mare atenție acordată acestei secțiuni ar fi fost necesară. Așa, am avut parte de niște texte cu calități mai mult literare, dar aproape imposibil de pus în scenă; cele străine erau traduse prost, lectura era făcută la prima vedere de către studenții Facultății de Teatru a Universității "Lucian Blaga" din Sibiu. Cu atât mai multă seriozitate s-ar fi convenit acordată acestui eveniment cu cât toate piesele au fost înregistrate de către o echipă a Teatrului Național Radiofonic și urmează a fi date pe post. Nu vreau să fiu malițioasă. O manifestare de amploare cum este cea de la Sibiu nu poate avea numai lucruri bune și foarte bune. Sunt, de asemenea, conștientă de faptul că ea servește, în primul rând, imaginii orașului. În acest context, diversele reprezentații care au împânzit urbea aveau și menirea de a crea o atmosferă prielnică turismului, nu doar de a oferi delicii estetice oamenilor de teatru. La acest capitol, inițiatorii proiectului merită notă maximă, ca, de fapt, la tot ceea ce ține de capitolul organizare. La cel al calității, cred, totuși, că lucrurile încă mai trebuie cumpănite. Sărac = alternativ? Pot fi de acord, dar numai câtă vreme sărac nu înseamnă sărăcie de idei.

Marinela Țepuș

P.S.1 M-am referit numai la spectacole văzute de mine.

P.S.2 Din cauza absenței materialelor de informare, unele date referitoare la spectacole (numele regizorilor, ale autorilor) lipsesc.

Idiotul după Dostoievski (regia: Andrii Zholdak); în centru: Constantin Chiriac (Rogojin)

